

25 ÅR SIDEN FOLKEAVSTEMNINGEN 28. NOVEMBER 1994:

– Vi feirer jubileet. Bli med oss på fest!

25 år siden folkets nei

**FOLKESTYRE
SOLIDARITET
MOTMAKT**

1994–2019

Bli med på jubileumsfesten

- 29. november 2019 kl. 18.00.
  - Billetter kr 249/150
  - neitileu.no/kampanjer/
- 25-årsjubileum

■ I anledning 25 årsjubileet har vi samlet alle de nålevende lederne i Nei til EU til samtale om historien, EU- og EØS-kampen og framtida. De ønsker deg velkommen med på feiringen av jubileet! Side 12–14.

Kathrine Kleveland.
Leder 2014 til i dag.

Heming Olaussen.
Leder 2004–2014.

Sigbjørn Gjelsvik.
Leder 1999–2004.

Lisbeth Holand.
Leder 1997–1999.

Stein Ørnhøy.
Leder 1995–1997.

**Bli
medlem
i Nei til EU!**

Send følgende SMS-melding
NEITILEU <DITT NAVN OG
EPOSTADRESSE> til
2090 (200,-)

Fortsatt kamp for sjølråderetten

Bredde og mangfoldet var avgjørende for seieren i 1994. Det var blant annet et tydelig uttrykt ønske å trekke unge mennesker med fra start, og Bygdeungdomslaget og Natur og Ungdom var aktivt med fra begynnelsen. Det var derfor fint å være sammen med nåværende ledere i disse organisasjonene og dagens leder i Ungdom mot EU da vi markerte 25-årsdagen for at Tokt mot EU la til kai på Rådhuskaia i august. Tokt mot EU, der blant annet kunstnere og kulturarbeidere bidro aktivt på de mange stoppene langs kysten, var en kraftfull del av mobiliseringen mot EU-medlemskap som du kan lese mer om i dette nummeret.

Den klare profilen fra start mot rasisme og fremmedfrykt har også vært viktig hele veien. Kampen må fortsatt kjempes, også i Norge. Det var ikke fremmedfrykt som preget nei-kampen i 1994, derimot var solidaritet, miljø og folkestyre bærende.

I møte med utenlandske journalister presiserer jeg alltid solidaritetsperspektivet og at den norske EU-motstanden ikke kan sammenlignes med den ytterliggående EU-motstanden vi ser i mange land i Europa i dag. På valgdagen 9. september var en østerriksk journalist som skriver for aviser i Sveits, Østerrike, Tyskland og Slovakia på besøk. Igjen trakk jeg fram anti-rasisme, solidaritet, likestilling, den brede grasrotorganisasjonen og kamp for folkestyre.

For Nei til EU er hvert eneste menneskes unike verdi viktig. Nei til EUs første leder, Kristen Nygaard, svarte slik da han ble spurt hvordan han som en internasjonal berømt professor syntes det var å omgås så mange alminnelige A4-mennesker. Kristen Nygaard svarte: Jeg kjenner ikke noen alminnelige mennesker. I neibevegelsen er alle jeg treffer unike.

Tidligere generalsekretær Guro Fjellanger skrev i Nei til EF informerer i 1993: «Trygghet på egen kultur og identitet er det beste utgangspunktet for å møte mennesker fra andre kulturer, og for å møte dem uten fordommer. På samme måte som vi krever respekt for vår nasjonale kultur og identitet, respekterer vi andres.»

AV KATHRINE KLEVELAND

Leder i Nei til EU

kathrine.kleveland@neitileu.no

Tegning: Pål Hansen, alias UKRUT.no

Som leder i Nei til EU lot jeg meg som de fleste andre ryste av den tragiske skyteepisoden i moskeen i Bærum og drapet som ble utført av samme gjerningsmann i august. Dette skjedde rett før Arendalsuka. I Arendal gikk dialogverter med oransje vester, blant andre en pastor fra Frikirken en fra moskeen i Arendal sammen. Det var fint å snakke med dem, og de fortalte at også i Arendal hadde folk spontant dannet ring rundt moskeen søndag for at muslimene skulle få feire Id i fred. Et trygt og åpent samfunn med respekt for hverandre må alle jobbe for.

For meg ble terrorhandlingen satt opp imot Arendalsukas mål om å heie på demokrati og styrke troen på politikk og politisk debatt tankevekkende. Meningsmotstand, friske debatter og sterk uenighet er grunnleggende viktig i et levende demokrati, og Nei til EUs medlemmer og tillitsvalgte bidrar daglig med våre meninger.

Kamp for sjølråderetten har alltid vært grunnleggende for vår motstand mot EU, og vi må fortsatt kjempe. En stadig strøm av nye saker holder oss i arbeid. Jeg kan love at Nei til EU vil fortsette å kjempe mot EU-medlemskap og mot EUs påvirkning av samfunnet vårt via EØS-avtalen.

I EU-kampen i 1994 var et av de viktigste spørsmålene om landbrukspolitikken skulle bestemmes i Brussel eller på Stortinget. Norsk landbruk var svaret i dag, det har vært og er et gode for norsk landbruk å stå utenfor EU. Landbruket forhandler direkte med Staten om jordbruksoppkjøret, det er politisk vilje til å opprettholde landbruk over hele landet, og dette bestemmes i Norge.

Vårt våpen er fortsatt et solidarisk nei basert på folkestyre. Vi vil at Norge skal ha en selvstendig politisk rolle til beste for det langstrakte landet i nord. Takk for at du er med!

LO-kongressens alternativ til EØS

«Norske tariffavtaler og norsk arbeidslivslovgivning må gis forrang foran EU-regler.» Dette ble vedtatt enstemmig på de **to siste LO-kongressene**, den i 2013 og den i 2017.

Dette kravet om at tariffavtaler og faglige rettigheter skal ha forrang framfor EUs markedsfriheter, er ikke noe særnorsk krav. Kravet fremmes også med økende styrke innad i EU.

Et overveldende flertall i EU-parlamentet vedtok i oktober 2008 at EUs markedsfriheter ikke skal være overordna grunnleggende rettigheter som retten til å inngå tariffavtaler og til å gå til arbeidskonflikt. Vedtaket kom etter at EU-domstolen med en serie dommer i 2007–08 slo fast det motsatte: at faglige rettigheter må vike hvis de kolliderer mot markedsfrihetene.

ETUC (Euro-LO) har fra 2009 gang på gang, men forgjeves, krevd at en juridisk forpliktende sosialprotokoll må knyttes til EU-traktaten der kjernen er: «Ingen ting i traktatene, verken økonomiske friheter eller konkurranse-regler, skal ha prioritet over grunnleggende sosiale rettigheter og sosiale framskritt. I tilfelle av konflikt skal grunnleggende sosiale rettigheter ha fortrinnsrett.»

Med vedtakene sine i 2013 og 2017 krevde LO-kongressen derfor det samme som Euro-LO og flertallet i EU-parlamentet har krevd.

Da Stortinget godkjente EØS-avtalen i oktober 1992, ble det vedtatt en egen EØS-lov som fastlegger hva EØS er og hvordan EØS-avtalen forplikter Norge. I EØS-loven står det i paragrafen at EØS-avtalens hoveddel «skal gjelde som norsk lov». Norske lover og forskrifter som er i strid med avtalens hoveddel, må vekk eller endres slik at de ikke lenger er i strid med EU-regler.

Dette følges opp i EØS-lovens paragraf to: «Bestemmelser i lov som tjener til å oppfylle Norges forpliktelser etter avtalen, skal i tilfelle konflikt gå foran andre bestemmelser som

LO-kongressen i 2017. Hans-Kristian Gabrielsen takker for tilliten som ny LO-leder. FOTO SANDRA SKILLINGSÅS, LO

Forrangen LO har bedt om på de to siste kongressene, går på tvers av det EU ønsker av oss med EØS-avtalen.

DAG SEIERSTAD

Standpunkt 3–2019

regulerer samme forhold. Tilsvarende gjelder dersom en forskrift som tjener til å oppfylle Norges forpliktelser etter avtalen, er i konflikt med en annen forskrift, eller kommer i konflikt med en senere lov.»

Den forrangen LO har bedt om på de to siste kongressene, går dermed helt på tvers av det EU ønsker av oss med EØS-avtalen. EØS-avtalen er bygd på at Norge skal ha samme regelverk som EU for alt som angår det EU kaller sitt «indre marked». Det omfatter først og fremst EUs regelverk for den frie flyten av varer, tjenester, kapital og arbeidskraft, EUs konkurranseregler og etableringsretten – i praksis alt som regulerer forhold innen arbeids- og produksjonslivet.

«Samme regelverk» betyr at når EU vedtar nye regler – eller endrer tidligere regler – må vi endre våre regler

AV DAG SEIERSTAD

Medlem av rådet i Nei til EU

standpunkt@neitileu.no

likedan. Det er denne underkastelsen under EU som har provosert store deler av norsk fagbevegelse.

Den forrangen som enstemmige LO-kongresser vil gi nasjonale lover og tariffavtaler, er det ingen EU-land som har. Da Roma-traktaten ble inngått i 1957, vågde riktignok ikke regjeringssjefene å traktatfeste at enhver EU-lov skyver til side alle nasjonale lover som den er i strid med.

EU-domstolen fastslo dette for at EU-traktatens grunnleggende mål om «en stadig tettere union» skulle kunne virkeliggjøres.

Det EU forventer av EØS, er at EUs regelverk for arbeidslivet skal ha forrang framfor norske lover og tariffavtaler. LO-kongressene ville det motsatte – de ville ha et EØS der norske lover for arbeidslivet og inngåtte tariffavtaler skal ha forrang framfor EU-regler. Det ene prinsippet utelukker det andre.

Det LO-kongressene i 2013 og 2017 har krevd, er at Norge går ut av det rettssystemet som EU og EØS er bygd opp på. Da må EØS-loven endres på de mest prinsipielle punktene. Det ville være et langt skritt i retning av den «handels- og samarbeidsavtalen» som Nei til EU og andre EØS-kritiske miljøer har sett for seg som «alternativ til EØS-avtalen».

I EU har det lange utsikter å få endra EU-regler som rammer folks rettigheter i arbeidslivet. I Norge kan vi bli kvitt underkastelsen under EU ved at Stortinget – med ett års varsel – vedtar å melde Norge ut av EØS.

1.

UNGDOMSORGANISASJONER SAMMEN MOT EU:

25 år siden «Tokt mot EU»

20. august var det 25 år siden «**Tokt mot EU**» la til Rådhuskaia i Oslo etter å ha besøkt nær femti steder på veien fra Trondheim.

Reidun Heggen er leder i Ungdom mot EU og har samlet noen av organisasjonene som deltok i toktet.

– I år er det 25 år siden folket sa nei til EU for andre gang. Sammen med Natur og Ungdom og Norges Bygdeungdomslag markerer Ungdom mot EU og Nei til EU avslutningen av «Tokt mot EU», som var ungdomsorganisasjonenes store sommerarrangement med stopp i nær femti havner langs kysten, sier Reidun Heggen.

– Jeg er ganske sikker på at det er derfor vi ikke er med i EU i dag.

På turen til Oslo var den gamle hvalfangstskuta innom nærmere femti

steder. Musikere og forfattere var med på båten og satte preg på torg- og bryggemøter med musikk og gateteater. 20. august la hvalfangstskuta til kai i Oslo og ble tatt imot av daværende ordfører i Oslo, Ann-Marit Sæbønes (Ap), og varaordfører Kari Pahle (SV).

Gaute Eiterjord fra Natur og Ungdom og Inger Johanne Brandsrud fra Norges Bygdeungdomslag har møtt opp, sammen med Ungdom mot EU-lederen og Kathrine Kleveland fra Nei til EU, for å se hvor toktet ble avsluttet, og for å vise at organisasjonen fortsatt står sammen mot Norsk EU-medlemskap.

– I 1994 var kampen mot norsk EU-medlemskap hovedsaken til Natur

25 år siden folkets nei
**FOLKESTYRE
SOLIDARITET
MOTMAKT**
1994–2019

nei
TIL EU

Bli med på jubileumsfesten

- 29. november 2019 kl. 18.00.
- Billetter kr 249/150
- neitileu.no/kampanjer/
- 25-årsjubileum

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

og Ungdom, og den kampen vant vi. Både i 1994 og i dag har Natur og Ungdom vært motstandere mot EU-medlemskap, ikke fordi det er en garanti for at vi fører en bedre miljøpolitikk i Norge, men fordi det gir oss muligheten til det. Det gir oss muligheten til å ha en internasjonal uavhengig rolle i klimaforhandlingene, til å sikre vårt eget landbruk, en levende kyst og en egen fiskeripolitikk, sier Gaute Eiterjord fra Natur og Ungdom.

Norges Bygdeungdomslag er med. – For Norges Bygdeungdomslag er dette et verdivalg, fordi vi ønsker levende bygder over hele Norge. Vi ønsker at ungdom skal få være med å påvirke sin hverdag, og at det skal være arbeidsplasser over hele landet, og at vi skal bestemme over våre egne naturressurser, sier Inger Johanne Brandsrud fra NBU.

– Natur og Ungdom har vært motstandere mot EU-medlemskap, ikke fordi det er en garanti for at vi fører en bedre miljøpolitikk i Norge, men fordi det gir oss muligheten til det.

GAUTE EITERJORD

Leder i Natur og Ungdom

– Stolt av ungdommene

Nei til EU-leder Kathrine Kleveland deltok også på markeringen.

– I 1994 var det bredden som gjorde at vi vant folkeavstemningen, og at vi fortsatt er utenfor EU. Jeg er veldig

1. Inger Johanne Brandsrud fra Norges Bygdeungdomslag, Reidun Heggen fra Ungdom mot EU, Gaute Eiterjord fra Natur og Ungdom og Kathrine Kleveland fra Nei til EU. FOTO: EIVIND FORMOE

2. Hvalfangstskuta legger til i Oslo ved avslutningen av «Tokt mot EU». FOTO: IDA HOLTER

3. Fra venstre: Kristen Nygard, Guro Fjellanger, varaordfører i Oslo Kari Pahle (SV), og ordfører Ann-Marit Sæbønes (Ap). FOTO: IDA HOLTER

stolt av disse ungdomsorganisasjonene som fortsatt sier nei til EU. Det vi gjorde sammen med dem for 25 år siden, med kultur, med de gode argumentene, ved å bruke hele kysten vår og ha femti stopp rundt i landet, det er ett av de gode bevisene på hvordan nei-kampen ble ført. Nå gleder jeg meg til jubileet som vi skal ha i slutten av november for å feire at Norge fortsatt står utenfor EU og fortsatt kan bestemme vår egen politikk. Så heia ungdommen som fortsatt er med, sier Kleveland.

For Ungdom mot EU er en faktabasert debatt viktig. Det at neibevegelsen hadde som mål å nå ut til alle, uansett hvor i landet de kom ifra.

– Jeg tror det at alliansen mot EU fortsatt er såpass bred 25 år etter, er fordi vi ser at EU har mange av de samme utfordringene som i 1994. Fortsatt fører standardisering av europeiske land til at helt fin mat kastes. Hadde vi innført EUs landbrukspolitik, ville mange bønder miste sitt livsgrunnlag, sier Reidun Heggen.

– Akkurat som i 1994 er vår EU-motstand bygget på folkestyre, solidaritet og miljø.

PUBLIKASJONER FRA NEI TIL EU

Grunnlovens § 115 og ACER-saken – kr 80

Betenkning om konstitusjonelle spørsmål i ACER-saken, skrevet av professor dr. juris Hans Petter Graver ved Universitetet i Oslo. Graver gir også en bredere gjennomgang av EUs etablering av byråer på en rekke ulike områder. Utgitt som pamflett i hendig format. 52 sider.

EUs utvikling – 60,-

Nei til EUs skriftserie VETT nr. 3 2019 gir aktuelle perspektiver på energiunionen, euroen, EU-hæren, klima og brexit. Les om sammenhengen mellom euroen og arbeidsløshet blant ungdom. Hvorfor miljøorganisasjonene mener EU ikke prioriterer klimatiltak høyt nok. Hvordan EU bygger opp den militære unionen. Og hva som skjer når Storbritannia forlater EU. 48 sider i farger.

EU-guiden: Verden er større enn EU – kr 60

Nei til EUs skriftserie VETT nr 2 2019 er en ny utgave av EU-guiden, med lett tilgjengelig innføring i EU-systemet, hva som er hovedproblemene med unionen og hvilke muligheter og fordeler Norge har utenfor EU.

Heftet dekker fem tema: Folkestyre, solidaritet, velferd og arbeid, miljø og ressurser samt handlefrihet. Det gir også en fremstilling av hvordan EU styres. Leserne kan prøve egne kunnskaper i en EU-quiz. 48 sider i farger.

Nytt notat

Energipakke 4: EU styrer strømmen

Aktuell analyse og fakta

- Faktasjekk om samhandel i og utenfor EØS
- Norsk gass holder trykket oppe i energiunionen
- Norge hjelper EU med å utvikle selvstyrte våpen
- Spørsmål og svar om Jernbanepakke IVgi
- Opphavsrettsdirektivet
- Islands sluttspill om ACER
- Markedsadgang og EØS – foredrag

Les på nett: www.neitileu.no

Last ned fra Nei til EUs nettsider:
www.neitileu.no

Sammen for biene. Kathrine Kleveland, leder i Nei til EU, og Camilla Larsen, generalsekretær i Norges Birøktelag.

FOTO: ROAR REE KIRKEVOLD

NEI TIL EU OG BIRØKTARLAGET:

Norske bier trues av EU-regler

Norske honningbiers helse er truet om **nye EU-regler for dyrehelse** får overstyre norsk regelverk via EØS-avtalen.

Birøktelaget og Nei til EU samarbeider nå for å stoppe innføring av EØS-regler, som truer norske bier.

– Vi kan ikke godta at norske honningbiers helse i verdensklasse trues av nye EØS-regler, som vil la EU-birøktere komme med sine bier over Norges grenser. Norge skal beholde vårt strenge regelverk, sier Kathrine Kleveland, leder i Nei til EU.

Trues av EØS

Stadig flere blir klar over insektenes uvurderlige og avgjørende innsats for pollinering. Norske honningbier produserer i tillegg honning, og ikke minst er norsk lynghonning spesiell. Norske honningbiers helse er truet om nye EU-regler for dyrehelse får over-

styre norsk regelverk via EØS-avtalen. EU-birøktere kan da komme med sine bier over Norges grenser, noe som ikke er tillatt i dag.

– Norges Birøktelag er fortvilet. Norske honningbier er blant verdens aller friskeste bier. Mattilsynet advarer mot EU-regelverket og omtaler situasjonen som fryktelig alvorlig om dette ikke stoppes, sier Camilla Larsen, generalsekretær i Norges Birøktelag.

– Nei til EU ser her enda en sak der Norge, som ikke er med i EU, ser ut til å bli påtvunget EU-regelverk som bryter med norsk suverenitet og sunn fornuft, sier Kathrine Kleveland.

Birøktelaget mener Norge blir pålagt å åpne for at utenlandske sykdommer skal komme over grensen og kunne smitte våre friske bier.

– Vi vil fortsette kampen for en fortsatt god bihelse så honningbiene kan gjøre jobben sin både med pollinering og honningproduksjon. Norge kan ikke med åpne øyne godta å importere sykdomssmitte vi kan unngå!

Nå går birøktalarmen

EU innfører nye regler for dyrehelse. Et av punktene kan få dramatiske konsekvenser for norsk birøkt. Mattilsynet advarer, men har ikke blitt hørt, skriver Birøkteren nummer 4-2019.

Nye regler i EØS og EU skal gjøre det mulig å vandre med bier uten at enkeltlandene kan stoppe flyttinger over store områder. I praksis betyr det at birøktere kan komme til Norge med lastebillass med utenlandske bifolk som skal på lyngtrekk.

– Fortvilet og fryktelig alvorlig, sier Norges Birøktelag. Mattilsynet er enig i at dette er svært uheldig. Fagdirektør Kristina Landsverk holdt en orientering før Honningcentralens og Norges Birøktelags årsmøter i mars.

Norge har en av verdens beste helsetilstand på husdyrene våre. Grunnene er flere, men lite import av livdyr er en viktig faktor. Kanskje den viktigste. Norske myndigheter gjennomfører isolering av husdyrene som skal inn og bruker millioner av kroner både på overvåkning og bekjempelse. Nå kan store deler av dette arbeidet bli verdiløst for biene, fordi EU vil at også Norge som EØS-land skal følge de samme reglene.

Les mer

■ Les mer på <https://neitileu.no>

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

ACER-SØKSMÅLET STARTER 23. SEPTEMBER:

Nå er ACER-søksmålet i gang

Nei til EU har stevnet Staten representert ved statsminister Erna Solberg. **I september kommer saken opp for Oslo tingrett.**

Nei til EU har hittil samlet inn 1,1 millioner kroner til søksmålet, som kommer opp kort tid etter at Standpunkt har gått i trykken.

– Nei til EU har stevnet Staten representert ved statsminister Erna Solberg, sier Kathrine Klevealand.

– Vi krever at regjeringen ikke gjennomfører EUs tredje energimarkedsplan som underlegger Norge energibyrådet ACER. ACER-vedtaket er ugyldig fordi Stortinget ikke fulgte Grunnlovens paragraf 115 om suverenitetsavståelse, som blant annet krever et kvalifisert tre fjerdedels flertall.

Verne om Grunnloven

– Dette er første gang Nei til EU går til søksmål. Vi er en organisasjon tuftet på folkestyre og er kritisk til den rettsliggjøringen av politikk som EU på mange måter representerer, sier Klevealand.

– I EØS-avtalen ser vi dette ikke minst gjennom overvåkingsorganet ESAs stadige fremstøt for å overstyre nasjonale politiske prioriteringer. Nei til EU mener folkestyre og suverenitet henger uløselig sammen, og Grunnloven er den rettslige rammen som angir spillereglene for det norske demokrati- et.

Staten vil ha søksmålet avvist

Staten vil nekte Nei til EU å få prøvd ACER-søksmålet for domstolene.

– Staten skaper egne regler om suverenitetsavståelse og vil ikke la domstolen prøve om dette står seg mot Grunnloven. Det er ikke en rettsstat verdig, sier Klevealand.

Domstolene skal etter Grunnloven ha en helt uavhengig stilling. Det innebærer å passe på at også de som vedtar og gjennomfører lovene, følger loven.

– Selvstendigheten er borte hvis rettsvesenet uten videre skulle godkjenne grunnlovsfortolkninger som storting og regjering legger til grunn.

ACER-advokatene. Advokatene Bent Endresen og Kjell Brygfeldt snakket om søksmålet på Nei til EUs faglige konferanse i april.

FOTO: SINDRE HUMBERSET

Støtt innsamlingen

■ Vi trenger fortsatt mer penger for om nødvendig å kunne føre saken videre til Høyesterett.

■ Slik kan du bidra: Overfør direkte til kontonummer 1506.06.57308. Merk innbetalingen med «Søksmål».

■ Vipps til 516595

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

– I en så omstridt sak som ACER burde Stortinget selv ha bedt Høyesterett om en vurdering, slik det har anledning til etter Grunnlovens paragraf 83. Men det ville – eller våget – stortingsflertallet ikke.

Mer enn «lite inngripende»

Det er advokatene Bent Endresen og Kjell Brygfeldt som skal føre saken. Brygfeldt forteller at de har undersøkt hvordan Stortinget tidligere har behandlet tilsvarende saker, ikke minst saken om Finanstilsyn der paragraf 115 ble benyttet. De har også sett på hvordan ACER-saken er håndtert og vurdert over tid. En særlig viktig problemstilling er om overføringen av myndighet er såkalt «lite inngripende».

– Det er en vurdering både av konseptet «lite inngripende», altså om det er blitt konstitusjonell sedvane-rett, og om myndighetsoverføringen i ACER-saken i det hele tatt kan sies å være «lite inngripende», sa Brygfeldt til Standpunkt i 2018.

Danmark vil ha sprøytemiddelforbud

■ Danmark planlegger importforbud mot sprøytemiddelrester. Peter Pagh, professor i miljørett ved universitetet i København kaller det et slag i luften, siden EU-land ikke kan innføre egne importforbud.

Norge hjelper EU med å utvikle selvstyrte våpen

■ Regjeringa ivrer etter å delta i EUs militære forsknings- og utviklingsprogram, der kunstig intelligente våpensystemer er et satsingsområde. Men regjeringa vet ennå ikke hvordan den skal håndtere ambisjonen om integrasjon i EUs militære prosjekt. Forpliktelsene som dette medfører utfordrer norsk suverenitet stadig oftere og mer direkte. Forsvar og utenrikspolitikk er i utgangspunktet ikke del av EØS-avtalen. Samtidig blir et økende antall av EUs initiativer på forsvarsfeltet merket som såkalt EØS-relevante.

Under ACERs administrasjon

■ Debatten om EUs energipakke 4 og ACER fortsetter. Den nye energipakken gir blant annet EUs energibyrå rett til å opprette lokalkontor i enkeltland for ekstra tilsyn. Slike kontorer kan ACER opprette der EU-byrået mener det er nødvendig for å nå sine mål, også uten aksept fra det berørte landet. For eksempel hvis et lands RME ikke følger opp ACERs vedtak i tilstrekkelig grad. Dette er et regime for å frasi seg nasjonal kontroll.

Hva mente listekandidater om EØS?

■ Før valget laget Nei til EU en videoserie med lokale listekandidater som forteller hva de mener om

EØS-avtalen. – EØS-avtalen gjør det vanskeligere å sikre gode og tilgjengelige tjenester for innbyggerne våre, sier Ingrid Fiskaa, ordfører kandidat for SV i Time kommune. Hun var en av flere kandidater i valget som stilte opp i Nei til EUs videokampanje. Se videoene på neitileu.no/aktuelt/hva-mener-listekandidatene-om-eos-avtalen

Vil ha brexit: Demonstranter utenfor det britiske parlamentet i London krevder brexit gjennomført. FOTO: GUY BELL / ALAMY LIVE NEWS

NYTT VETT-HEFTE OM EUS UTVIKLING:

Britenes farvel til EU

Det er stor ståhei om Storbritannia skal forlate EU med eller uten en avtale. Men hva kan det **bety for EUs utvikling** at britene går ut av unionen?

23. juni 2016 stemte et flertall på 52 prosent for at Storbritannia skal forlate EU.

Det var prinsippet om folkestyre, at beslutninger om Storbritannia skal tas i Storbritannia, som var den viktigste grunnen for flertallet i avstemningen.

Når Storbritannia forlater EU, er det 27 medlemsland igjen. Det er en enorm omveltning for EU at Storbritannia melder seg ut.

Tautrekkingen mellom Storbritannia og EU, og innad i britisk politikk, om hvordan utmeldingen skal skje, har vært beinhard. Nå insisterer statsminister Boris Johnson på at britene går ut 31. oktober uansett. Selv om et flertall i parlamentet har vedtatt en lov som krever en avtale med EU eller

Vett 3-2019

Nei til EUs skriftserie VETT nr. 3 2019, «EUs utvikling» gir aktuelle perspektiver på energiunionen, euroen, EU-hæren, klima og brexit. 48 sider i farger.

AV MORTEN HARPER

Utredningsleder i Nei til EU

utsettelse. Regjeringen og Johnson mener de likevel har manøvreringsrom.

Et svekket EU internasjonalt

Storbritannia er et av de største EU-landene med 66 millioner innbyggere og utgjør 14 prosent av økonomien i EU. Det er derfor et hardt slag for dagens EU-prosjekt, både symbolsk og reelt, at Storbritannia melder seg ut.

Brexit vil etter alt å dømme svekke EUs posisjon internasjonalt. Storbritannia er for eksempel en av de fem vetomaktene i FNs sikkerhetsråd.

EUs økonomiske størrelse i forhold til resten av verden blir uansett mindre. Mens EU nå utgjør omlag 20 prosent av det globale BNP, forventer EU-kommisjonen selv at andelen fremover vil synke til 15 prosent.

Storbritannia er en stor netto bidragsyter til EU-budsjettet, og når britene er ute betyr det at de andre medlemslandene må betale mer for å holde EU-systemet i gang. «Hullet» i budsjettet utgjør om lag 16,5 milliarder euro, eller nesten 165 milliarder kroner.

Europas forente stater

Vi kan se for oss ulike retninger for EUs utvikling etter brexit: EU som

Europas forente stater med enda tettere integrasjon er en mulighet. Et EU som faller fra hverandre land for land er en annen. Eller et EU som særlig konsentrerer videre integrasjon om skjerpede yttergrenser mot migranter og med militære ambisjoner.

Storbritannia har ved flere anledninger vært kritisk til eller krevd unntak fra integrasjonen i EU. Landet har ikke euro og er utenfor Schengen. Derfor er det enkelte som mener at brexit styrker de som ønsker et mer føderalt EU, et Europas forente stater.

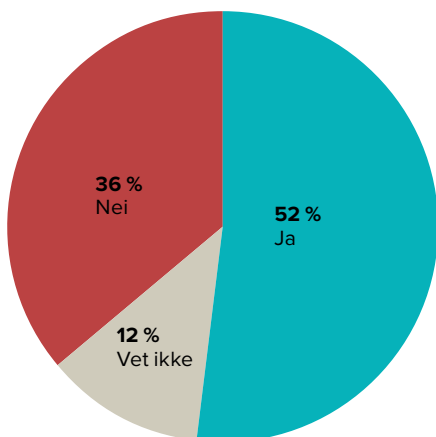
Andre har ment at hele EU vil gå i oppløsning etter brexit. Daxit (Danmark), Fixit (Finland) og Frexit (Frankrike) er lansert som en mulig dominoeffekt av utmeldinger inspirert av britene. Siden har pendelen svingt mer i EUs retning.

Det er for tidlig å avblåse en mulig dominoeffekt. Hvis britene faktisk går ut av EU 31. oktober, er det sannsynlig at for det første vil EU-kommisjonens steile holdning måtte vike for landenes økonomiske interesser i samhandelen med britene. Dernest kan debatten både om EUs utvikling og om EU-medlemskapet er tjenlig komme opp med ny tyngde i flere land.

De fleste mener EU har for mye makt

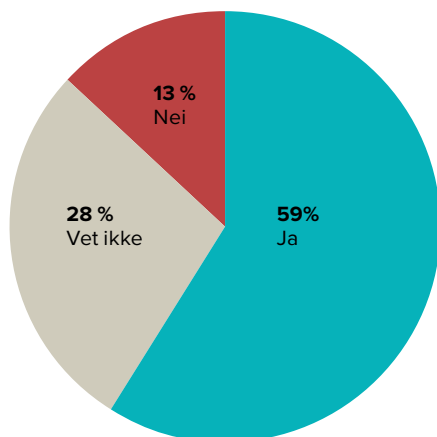
Spørsmål: «Mener du at EU har for mye makt i Norge?»

KILDE: SENTIOMÅLING, MAI/JUNI 2019

Flertall tror det vil bli toll på industrivarer

Spørsmål: «Tror du det vil bli innført toll på norske industrivarer til EU hvis EØS-avtalen sies opp?»

KILDE: SENTIOMÅLING, MAI/JUNI 2019

MENINGSMÅLING:

Vil ha mindre EU-makt

Flertallet **mot norsk EU-medlemskap** er solid. Motstanden mot EØS-avtalen er også betydelig, særlig om folk får valget mellom EØS og en handelsavtale.

En meningsmåling fra Sentio fra juni viser at det norske folkets EU-motstand er solid. 64 prosent vil ikke at Norge skal bli medlem av Den europeiske union. Et klart flertall av de spurte (52 prosent) mener også at EU allerede har for stor makt i Norge.

– Styret i Nei til EU konstaterer at folk vil ha mindre, ikke mer EU-makt i Norge. Vi savner en kunnskapsbasert debatt om hvordan Norges selvvråderett kan styrkes, sier Kathrine Kleveland.

– Denne makta blir i det vesentlige utøvd gjennom EØS-avtalen. Derfor er det et paradoks når 61,9 prosent likevel sier at de heller vil beholde EØS-avtalen enn å si den opp. Når folk får valget mellom EØS og en handelsavtale, blir tallene plutselig annerledes. Da vil 33 prosent ha en handelsavtale, mens 37 prosent vil ha EØS-avtalen.

Toll på industrivarer

Det mest oppsiktsvekkende er hva folk svarer når de får spørsmålet: Tror du det vil bli innført toll på norske industrivarer til EU hvis EØS-avtalen sies opp? Hele 59 prosent ja, 13 prosent nei og de resterende 28 prosentene vet ikke.

– Svarfordelinga tyder på at myndigheter, media og utdanningsinstitusjoner har sviktet når det gjelder å gi befolkningen nødvendig informasjon og allmennkunnskap, sier Kleveland.

– EØS-avtalens artikkel 120 slår fast at den eksisterende frihandelsavtalen trer i kraft hvis Norge går ut av EØS. Denne frihandelsavtalen gir full toveis tollfrihet for industrivarer mellom Norge og EU. Hvordan kan da seks av ti nordmenn være overbeviste om det motsatte?

Utbredt toll-myte

Tallenes tale tilsier at myndigheter og sentrale aktører i næringsliv, medier og politikk har skapt inntrykk av at norsk eksport vil møte tollmurer og knekke sammen uten EØS-avtalen.

– Påstanden er ikke bare usann, den er blitt en myte. Mindre makt til EU, er folkets klare tale. Det er et standpunkt som er uforenlig med EØS-avtalen, for ikke å snakke om norsk medlemskap i Den europeiske union.

EU-quiz

1. Vil det bli nye tollkontroller ved svenskegrensa når Norge går ut av EØS?
2. Må EU-land avstå momsintekter til EU, i så fall hvor mye?
3. Hva heter den nye presidenten for EU-kommisjonen?
4. Hva var hennes tidligere verv?
5. Vet du navnet på EUs nye satelittsystem? (Bonuspoeng hvis du også vet navnet på det amerikanske og russiske.)
6. Hvor ligger det nye hovedkontoret til den europeiske arbeidsmyndigheten ELA? (Bonuspoeng hvis du vet hvor mange som jobber der.)
7. Fra hvilket land kommer presidenten i EU-parlamentet?
8. Og hva heter han?
9. Hvilke fire land består Mercosur av?
10. Hvilken EFTA-stat har EF-TA-domstolen sete i?

EUs nye kommisjonspresident.

1. Nei. Situasjonen blir akkurat som før siden vi ikke er med i tollunionen.
 2. Ja, moms fra medlemsland bidrar til fellesbudsjettet. Normalsatsen for de fleste landa er 0,30 prosent av momsgrunnlaget, det vil si beløpet som moms beregnes av.
 3. Ursula von der Leyen fra tyske CDU (det kristelig-demokratiske parti).
 4. Hun var forsvarminister i Tyskland.
 5. Gallieo (de to andre er GPS og Glonass).
 6. Hovedkontoret ligger i Bratislava, Slovakia.
 7. Italia.
 8. David Sassoli. Han kommer fra Partito Democratico (sosialdemokratisk) og ble valgt til vervet i juli 2019.
 9. Argentina, Brasil, Paraguay og Uruguay.
 10. Dette er et lurespørsmål. Domstolen har sete i Luxembourg, det vil si i EU.

Svar:

Nei til EUs kvinnekongress 2019

- Kvinners helse og velferd i Norge og EU er gjennomgangstema på konferansen lørdag 2. og søndag 3. november.
- **Lørdag 2. november kl. 10.00 til søndag 3. november kl. 13.00. Landbrukets hus, Hollendergata 5, Oslo**
- Kuttpolitikk, konkurranseutsetting og EUs helse- og pasientdirektiv truer velferden og helsa til folk, særlig kvinner. Over hele Europa vokser protestene, for eksempel i form av bunadsgeriljaer i Norge og de gule vestene i Frankrike. Det kommer innledere fra Norge, Danmark og Frankrike
- Konferansen går over to dager. Deltakeravgiften for hele konferansen er kr 200 som inkluderer lunsj lørdag.
- Påmelding: neitileu.no/aktivitet/kvinnekongress-2019

Bedre løsninger for sjømat:

Bildet er fra et besøk for portugisiske journalister i regi av Norges sjømatråd i juni. FOTO: NORGES SJØMATRÅD

NY MENON-RAPPORT:

Viser alternativ til EØS

En ny rapport viser at avtaler som EU har inngått med andre land kan **dekke det norske næringslivets behov** like godt som EØS-avtalen.

Rapporten fra Menon Economics («Norge, EØS og alternative tilknytningsformer») vurderer EØS-avtalen opp mot to av de nyeste avtalene EU har inngått med andre land – CETA-avtalen med Canada og EUJEP-avtalen med Japan.

CETA-avtalen har blant annet som mål å eliminere alle tollsatser mellom Canada og EU-landene i løpet av sju år, også på sjømat. EU og Canada forplikter seg til å ikke behandle varer de importerer fra hverandre mindre gunstig enn varer som er produsert innenlands. Avtalen omfatter også tjenestehandel og oppfordrer til samarbeid om reguleringer og standarder.

Avtalen mellom EU og Japan vil gradvis eliminere tollsatser over en pe-

NORGE, EØS OG ALTERNATIVE
TILKNYTNINGSFORMER

Ny rapport

■ Rapporten fra Menon Economics «Norge, EØS og alternative tilknytningsformer» kan lastes ned fra neitileu.no

AV MORTEN HARPER

Utredningsleder i Nei til EU

riode på 15 år. Avtalen har ellers mange likhetstrekk med CETA.

Menon skriver: «Begge avtalene inneholder betydelige innrømmelser for EUs del, noe som åpner opp for at det også kan være mulig å få til lignende innrømmelser fra EU i andre avtaler.»

Løsninger for eksportnæringene

Rapporten vurderer hvilken betydning en overgang fra EØS-avtale til en avtale av samme type som CETA/EUJEP-avtalen vil ha for de ulike norske eksportnæringene. EØS-avtalen har begrenset betydning for eksport av olje, gass og råvarer, og rapporten ser derfor på næringer utenom olje og gass:

- Sjømat
- Prosessindustrien
- Teknologindustrien
- Reiselivsnæringen
- Tjenestehandel
- Maritim og offshore leverandøriindustri
- Finansielle tjenester
- Fornybar

Avtalene med Japan og Canada har løsninger som vil ivareta disse næringene på en god måte. For eksempel gir både

CETA og EUJEP-avtalen over tid nærmest full tollfrihet på sjømat. Og prosessindustrien produserer varer som i all hovedsak er sikret tollfrihet gjennom avtaler som CETA og EUJEP-avtalen.

Negativ handelsbalanse med EU

Rapporten analyserer også handelsutviklingen mellom Norge og EU, og mellom EU og andre land. Her fremkommer det to viktige poenger:

Økende handelsunderskudd for fastlands-Norge i EØS-avtalens periode: Mens Norge har en positiv handelsbalanse mot EU når man regner med oljebaserte produkter, er Norges handelsbalanse mot EU fraregnet import og eksport av oljebaserte produkter stadig mer negativ. Handelen med såkalte fastlandsvarer viser et underskudd mot EU på mellom 120 og 150 milliarder kroner de siste ti årene.

Det er ikke noen markant forskjell i utvikling av eksport til EU for land med eller uten en EØS-avtale. Rapporten sammenligner eksporten fra Norge og Island (begge EØS) med Japan, Canada og Sveits i perioden 2008–2018. Canada, som inntil nylig ikke hadde noen handelsavtale med EU, har økt eksporten mest.

BLI STØTTEMEDLEM I UNGDOM MOT EU:

Vi velger vår egen framtid! – 25 år seinere

Det har gått 25 år siden den breie koalisjonen mot EU-medlemskapet seiret i folkeavstemninga og holdt Norge utenfor EU, men det var **ungdommen som startet festen.**

Allerede 17. november i 1994 beviste den oppvoksende generasjonen at den ikke lot seg skremme av svenskesuget og at de ville bestemme over sin egen framtid.

Ungdommens betydning for seieren kan ikke undervurderes: med 7.418 betalende medlemmer under 25 år var Ungdom mot EU landets største politiske ungdomsorganisasjon i 1994, med over 20 ansatte på kontoret. Under den bredere Ungdomskampanjen mot EU var Ungdom mot EU med på å mobilisere krefter fram mot skolevalget 17. november under parolen «Vi vil velge vår egen framtid», og klarte i samarbeid med blant annet Natur og Ungdom og Norges Bygdeungdomslag å stille to nei-debattanter til samtlige debatter på de videregående skolene. Kampanjen jobbet intensivt og lanserte i løpet av valgkampen både «Ikke Dytt Nytt» og sin egne ungdomsmelding om EU, «Vi velger vår egen framtid: fra kald krig til global oppvarming», og arbeidet ga et klart resultat; seier. Innsatsen over hele landet ga en overveldende seier for neisida med hele 60,7 prosent oppslutning fra elevene i den videregående skolen. Ungdommen var med det mer mot EU enn det de voksne viste seg å være knappe ti dager seinere!

25 år har gått siden Ungdom mot EU danset på bordet i Oslo Spektrum og heia på valgdagsmålinga til NRK, datidens UmEU-ere har blitt ryggraden i moderorganisasjonen og en ny generasjon har tatt over ungdomsarbeidet. Den store majoriteten av dagens

28. november 1994. Stemningen økte blant Ungdom mot EU ettersom resultatene kom inn under valgkvaken i Oslo Spektrum.

Gjenopplev 1994: Bli støttemedlem i Ungdom mot EU!

■ Få tilbake følelsen av ungdommelig pågangsmot, optimisme og kampvilje fra 1994! Bli støttemedlem i Ungdom mot EU og bli med oss på veien videre for å velge vår egen framtid!
 ■ Meld deg inn på Vippsnummer 129544 og velg «Bli støttemedlem». Du finner oss ellers på umeu.no hvor du kan melde deg inn ved å trykke på knappen «Bli medlem».

AV PÅL TRAUTMANN OLERUD

Generalsekretær i Ungdom mot EU

medlemmer er født etter folkeavstemninga, men mange av tradisjonene lever videre.

I høst gjenskapte Ungdom mot EU, ved leder Reidun Heggen Berntsen sammen med Gaute Eiterjord fra Natur og Ungdom og Inger Johanne Brandsrud fra Norges Bygdeungdomslag, avslutningen av Tokt mot EU på Rådhuskaia. Sangene er de samme og humoren fra Veggavisen, Blondiner mot EU og Pøbler mot EU har blitt tilpasset samtida med memes mot EU på Instagram og datatreffet LAN mot EU i Trøndelag.

Det er nye EU-kamper som skal vinnes, EU-direktiver som skal stoppes og vi er stadig like kritiske til både Schengen og euroen. Alliansen består den dag i dag i all hovedsak av de samme organisasjonene, hvor vi besøker hverandres sommerleirer og skolerer hverandre i hva som er viktig i EU-saken for hverandres felter. Selv om Ungdom mot EU nå er tre på kontoret og ikke 20, er organisasjonen fortsatt stedet hvor miljøørsla, fagrørsla og landbruksrørsla møtes for å bygge videre på det vi alle er enige om: vi vil velge vår egen framtid, uten EU.

Aktivist

Standpunkt vil bli bedre kjend med aktivistar og tillitsvalde.

Namn?

■ Agathe Børretzen.

Bustad?

■ Bergen.

Alder?

■ 45 år.

Verv i Nei til EU?

■ Styremedlem i Bergen Nei til EU.

Yrke?

■ Har utdanning innen jordbruk, barne- og ungdomsarbeider og formgivningsfag. Er for tida ufør, noko eg håper å kome ut av i framtida.

Når og kvifor melde du deg inn?

■ Haldninga mot EU har eg hatt med meg sidan tenåra då eg gjekk på jordbruksskule. Seinare fikk eg autoimmun sjukdom, og eg måtte finne ut korleis eg kunne bli mindre plaga av dette. Ein av teoriene om korleis sjukdomen kunne ha blitt til, er mellom anna knytt til maten vi et, og bruken av sprøytemiddel. Dette gjorde at mitt eige engasjement rundt EØS-direktiv begynte å spire. ACER-saken var dråpa i begeret for meg. ACER var også starten på medlemskapen min i Nei til EU.

Største utfordringa for Nei til EU?

■ EØS er den store elefanten i rommet når det gjeld mange problem i samfunnet. Mange av desse problema kan ein vanskelig sjå løysinga på, utan å gå ut av EØS.

Korleis kan Nei til EU nå breiare ut?

■ No er Hordaland eit stort og ganske aktivt lag allereie. Nye lokallag vert stifta, og det er framleis plass til fleire. Standsaktivitet er nok viktig. I tillegg kan internett og Facebook vere ei moglegheit til å få spreidd engasjement.

Eksempel på vellukka arbeid?

■ Teknisk sett, så var eg ikkje innmeldt enno, men eg må vel likevel svare demonstrasjonen vi hadde mot ACER.

Kva aktivitet likar du sjølv best?

■ Kanskje det å vere ute og snakke med folk på stands? Eg er ikkje ekspert på dette enno, men det er sosialt, gøy, og det gir inspirasjon til kreative innspel.

STANDPUNKT HAR SAMLA ALLE NOLEVANDE NEI TIL EU-LEIARAR TIL SAMTALE OM JUBILEET:

– Om vi organiserer breitt s

– Den viktigaste lærdomen frå 1994 er at det er mogleg å **utfordre den etablerte politiske og økonomiske makta**, seier Stein Ørnhoi, leiar i Nei til EU 1995–1997.

Standpunkt har samla alle nolevande leiarane i Nei til EU til samtale om 25-årsjubileet for folkerøystinga i 1994. Stein Ørnhoi (SØ) var nestleiar i Nei til EF i perioden 1992–1993 og leiar Nei til EU i 1995–1997, Lisbeth Holand (LH) var leiar i 1997–1999, Sigbjørn Gjelsvik (SG) 1999–2004, Heming Olaussen (HO) 2004–2014 og Kathrine Kleveland (KK) frå 2014 til i dag.

Kristen Nygaard, som var leiar frå grunnlegginga av Nei til EF i 1990,

gjennom heile EU-kampen og til 1995, døydde i 2002.

– Kva er den viktigaste lærdomen etter 1994?

LH: – Det er to ting. Det eine var at det var viktig å starte tidleg for å kunne bygge opp ein beredskap hos folk. Det andre var at det er viktig å fortsette. Det var snakk om at vi kanskje skulle leggje ned Nei til EU etter 1994. Men vi har sett, ikkje om EU-medlemskap, men om EØS, at det var veldig viktig å halde ein beredskap oppe. Og vi har nok påverka ein del i ganske mange spørsmål.

SØ: – Om ein organiserer breitt, og nedanfrå, så vinn ein. Så er det ein lærdom til, og det er det at du vinn aldri for alltid. Sigeren må haldast vedlike. Og det kan vel gå an å meine at vi kanskje

Stein Ørnhoi, leiar i Nei til EU 1995–1997.

har vedlikehalde sigeren litt dårleg.

HO: – Den første lærdomen er at det må ei brei folkeleg mobilisering til for å vinne over makta. Den folkeopplysingskampanjen som Nei til EU var i 1994, var avgjerande for at vi skulle klare å vinne slik vi gjorde.

SG: – Den viktigaste lærdomen er at ja-folka aldri gir seg, sjølv om dei har tapt

25 år siden folkets nei
**FOLKESTYRE
SOLIDARITET
MOTMAKT**
1994–2019 **nei**
TIL EU

**Bli med på
jubileumsfesten**

■ 29. november
2019 kl. 18.00.
■ Billetter kr 249/150
■ [neitileu.no/
kampanjer/](http://neitileu.no/kampanjer/)
25-årsjubileum

å vinn vi

to gongar. Difor er det utruleg viktig å ta vare på Nei til EU og ein brei folkeleg nei-allianse for å sørge for at folket sitt nei blir respektert.

KK: – I 1994 såg vi kor viktig det var at alle var med. At vi hadde ei breidde av alle folk i Noreg. Og den breidda og den alliansen som vi var den gongen, den har vore viktig for Nei til EU heile tida etterpå. Det var distrikta, arbeidsfolk, fiskarar, kvinner, det var ungdom og alle som var med. Det er viktig også i dag at vi har ei breidde i neiet vårt til EU.

– Er EU-saka framleis aktuell?

SØ: – EU-saka er jo ikkje berre eit spørsmål om formelt norsk medlemskap i ein organisasjon. Den ber i seg grunnleggjande problemstillingar som har med korleis makta skal forvaltast,

På Stein Ørnhøi si takterrasse. Alle

Nei til EU-leiarane frå 1995 til i dag samla til prat om 25-årsjubileet. Frå venstre: Kathrine Kleveland, Heming Olaussen, Sigbjørn Gjelsvik, Lisbeth Holand og Stein Ørnhøi. FOTO: EIVIND FORMOE

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

– Det var snakk om at vi kanskje skulle leggje ned Nei til EU etter 1994. Men vi har sett, ikkje om EU-medlemskap, men om EØS, at det var veldig viktig å halde ein beredskap oppe.

LISBETH HOLAND

Leiar av Nei til EU 1997–1999.

nærleik til avgjerdene, korleis vi disponerer dei grunnleggjande ressursane våre, korleis miljø og fordeling skal skje. Den kampen må pågå kvar einaste dag, på alle politiske område.

LH: – Det vi har sett er at det er ein stadig aukande motstand mot EØS. Akkurat no er det mest aktuelle spørsmålet om vi kan klare å gå ut av EØS.

HO: – Nei-saka, i tydinga medlemskap, er ikkje aktuell på kort sikt i alle fall. Men spørsmålet om vi skal bestemme i eige land er høgaktuell, nettopp på grunn av EØS-avtalen. Den produserer stadig nye EU-lover og EU-direktiv og forordningar, som undergrev det vi vann i 1994.

SG: – EU-saka er utruleg viktig fordi det kjem stadig nye framlegg om å avgi suverenitet til EU. Difor treng vi å bygge alliansar og sørge for at vi får ei utvikling der det er det norske folk gjennom val som skal bestemme utviklinga, og ikkje byråkratar i EU. **KK:** – Vi har sagt nei til EU to gongar. Likevel held EU oss meir enn nok med arbeid kvar einaste dag i Nei til EU. Aller sist ser vi det på EUs energibyrå og på jernbanepakka. Så EU-saka er meir enn aktuell nok. Når vi ser på Storbritannia kor vanskeleg det er å kome ut, så må vi halde oss utanfor. Det er enklare å vere utanfor enn å kome seg ut.

– Kva var den viktigaste faktoren for neisigeren i 1994?

SØ: – Det er den politiske tradisjonen i Noreg. Den politiske tradisjonen med folkeleg mobilisering mot unionen med Sverige, seinare også den folkelege mobiliseringa bak ei arbeidarrørsle som var mykje breiare organisert i Noreg enn i noko anna europeisk land, fordi arbeidarrørsla var i Noreg organisert av småbrukarar og fiskarbønder. Andre har forankra si arbeidarrørsle einsidig i industriarbeidarklassen. I Noreg representerte arbeidarrørsla ein allianse.

HO: – På landsmøtet der eg vart vald til leiar, i 2004, heldt Berge Furre innleiing. Han tok opp historia om småkårsfolket, samhalds-Noreg, som Kristen Nygaard kalla det. Alle disse motrørsle, anten det var målørsla, kristenørsla, arbeidarrørsle eller småbrukarane.

– Det var ikkje gjeve at desse skulle klare å alliere seg i ein så brei front. Det måtte nokon til som klarte å lime det i hop. Der kjem vi til Kristen Nygaard og mange andre.

LH: – Slagordet som vart brukt mykje om at det er langt til Oslo, men det er lenger til Brussel hadde mykje for seg. Med den geografien vi har, så var ein så vande til at ein måtte rå seg sjølv.

KK: – Eg brukar å nemne at Noreg har vore i union og hadde dårlege erfaringar med det. Når utanlandske journalistar kjem til Noreg har eg alltid behov for å seie at det norske neiet var eit solidarisk nei, bygd på den breidda av organisasjonar og menneske, men det var ikkje eit egoistisk nei. Solidaritet, miljø, folkestyre, sjølvvråderett er dei gode verdiane som ligg bak.

– Noko som er viktig for meg er det antirasistiske grunnlaget. Det var så tydeleg frå starten at Nei til EU skulle vere ein antirasistisk organisasjon.

HO: – Det er to anklagar som har vore ført mot neisida heile tida. Det eine er at vi er oljesmurte egoistar, og det andre er at vi er brune i kanten. Fordi andre EU-motstandarar i Europa er ytre høgre, er det så vanskeleg å fatte, eller ville fatte, at EU-motstanden er basert på sentrum-venstre-rørsler i Norden.

– Kva har endra seg frå 1994 til no? Kva tenkjer de om neikampen disse 25 åra?

HO: – Det har jo gått i bølger. Det var ein periode i starten av 2000-talet då vi trudde vi kunne få ein omkamp om EU. Då fekk vi austutvidinga av EU, og det kom ein tanke om at Europa kunne stå opp mot Bush og amerikanarane si krigføring. Då var det fleirtal for ja på meiningsmålingane. Så fall dei europeiske landa frå kvarandre, og det vart ingenting av det.

– No har vi fått ein situasjon der medlemskap er meir eller mindre uaktuelt, ut frå at jasida er redd for folket. Det har vore samanhengande bortimot sytti prosent nei no i årevis.

SG: – Åtaka på norsk suverenitet er jo sterkare enn dei har vore nokon gong, gjennom EØS-avtalen. Frontane på EØS har vore ganske stabile når det gjeld parti. Men der det har vore endringar er i fagrørsle. Og det er jo på grunn av det du snakkar om, korleis EØS grip inn i arbeidsfolk sine rettar.

LH: – Ein ting er åtak på norsk suverenitet. Eg synest det er endå meir tydeleg åtak på

politisk styring i det heile tatt. Meir og meir skal underleggast marknadsmakt. Og samtidig ser vi kva det fører til. Vi ser stadig meir kriser i dei ein-skilde EU-landa, med auka skilnader og stadig fleire som jobbar utan å kunne forsørge seg av sitt eige arbeid. Ein stadig meir desperat situasjon i mange EU-land.

SØ: – Det går kanskje an å sjå heile EU- og EØS-spørsmålet som eit spørsmål om den politiske verda vi levde i tidlegare, og som no er i oppløysing. Eg trur at om ti til femten år så sit vi ikkje der og diskuterer for eller mot EØS eller for eller mot norsk EU-medlemskap. Eg trur at det som skjer no er så svært at vi har ikkje fått det på plass i hovuda våre. EU greier ikkje å handle internasjonalt, saman. Dei er delt og splitta. Dei greier ikkje å oppretthalde den politiske ordenen som vart skapt etter andre verdskrigen.

– Kva var dei viktigaste hendingane i di leiarperiode?

LH: – Det var tre ting. Det eine var om vi skulle slutte oss til euroen. Så var det Schengen, og så var det veterinæravtalen. Den første nådde vi fram med. Schengen tapte vi jo, men vi fekk mobilisert ganske mykje. Eg hugsar Erik Bye var ganske dårleg på slutten, men han var med, saman med Ståle Eskeland og meg, og snakka med statssekretæren i Utanriksdepartementet. Han ville vere med å legge tyngde og status bak kravet om å ikkje slutte oss til Schengen.

SG: – I løpet av dei åra eg var leiar kom det første og det mest alvorlege angrepet frå jasida på omkamp om sjølve medlemskapsspørsmålet. Det at vi hadde halde på ein medlemskapsorganisasjon, men også ein allianse som var klar til å ruste opp, var viktig. Frå eitt år til eit anna så dobla vi budsjettet i Nei til EU. Tilsette massevis av folk. For første gong sidan 1994 fekk vi ordinær driftsstøtte frå landbruket igjen. Vi lagde strategiutval med deltaking frå dei gamle samarbeidspartane. Det var heilt avgjerande for å mobilisere og vise jasida at vi var parat om dei skulle prøve seg. Det var til og med enkelte som snakka om dato for ny folkerøysting.

– Det var mykje hard jobbing, men det var mykje artig også. Då meiningsmålingane tok til å sjå mørke ut så merka vi at folk vakna og ville vere med å gjere ein innsats. Og ikkje minst Ungdomskampanjen mot EU, som hadde eit par stormønstringar i Oslo, der ungdomsorganisasjonane var samla for å vise at det framleis var eit kraftfullt nei blant ungdom, basert på folkestyre, miljø og solidaritet. Mange hundre ungdomar var samla.

HO: – Vi hadde store runder på endring av paragraf 93 i Grunnlova. Det var eit

Ser framover i jubileumsåret.
– Eg trur at om ti til femten år så sit vi ikkje der og diskuterer for eller mot EØS eller for eller mot norsk EU-medlemskap. Eg trur at det som skjer no er så svært at vi har ikkje fått det på plass i hovuda våre, seier Stein Ørnhoi.
FOTO: EIVIND FORMOE

– Det at vi hadde halde på ein medlemskapsorganisasjon, men også ein allianse som var klar til å ruste opp, var viktig.

SIGBJØRN GJELSVIK

Leiar i Nei til EU 1999–2004.

viktig prinsipielt spørsmål, sjølvsgatt. EU-tilhengarane ville endre Grunnlova for å gjere det lettare å melde Noreg inn i EU. Men det mest interessante var måten vi fekk stoppa det på. Der viste det seg at det var ganske lurt å ha ein medlemsorganisasjon, med mange vakne folk rundt omkring. Der hadde vi enorm mobilisering med trøkk mot dei enkelte stortingsrepresentantane for å stå ansvarleg for det dei hadde svart i kandidatundersøkingane til Nei til EU før valet. Dei prøvde seg gjennom tre perioder, men vi berga denne saka gang på gang.

– Det andre var det auka fokuset på EØS-debatten i fagrørsla. Det var der debatten kom. Vi fekk EUs tredje postdirektiv og opprøret på Arbeiderpartiet sitt landsmøte.

– Vi etablerte Alternativprosjektet, med 17 organisasjonar som ville utgreie alternativ til EØS.

– Og vi fekk ut jubileumsboka til Dag Seierstad. Det var ein milepæl for Nei til EU og nei-rørsla!

KK: – Du Stein er den einaste som ikkje har sagt kva som var det viktigaste i di periode?

SØ: – Det var jo feiringa då, ler han
– Økonomien i organisasjonen etter folkerøystinga var ikkje heilt strøken. Eg brukte veldig mykje tid og krefter på å rydde opp slik at det ikkje skulle heite at vi vann på krita. Det låg att gjeld, til reisebyrå, til trykkeri og så vidare.

– Vi mangla kanskje to og ein halv million. Så sa Amund Venger i Bonde- laget at vi kunne få ein million om også andre bidrog. Så gjekk eg til neipartia, og alle skulle betale sin del. Dei skjønnte det med ein gong og vi fekk rydda unna. Pengane kom i løpet av ei veke. Det er slik eg blir glad av å tenkje på.

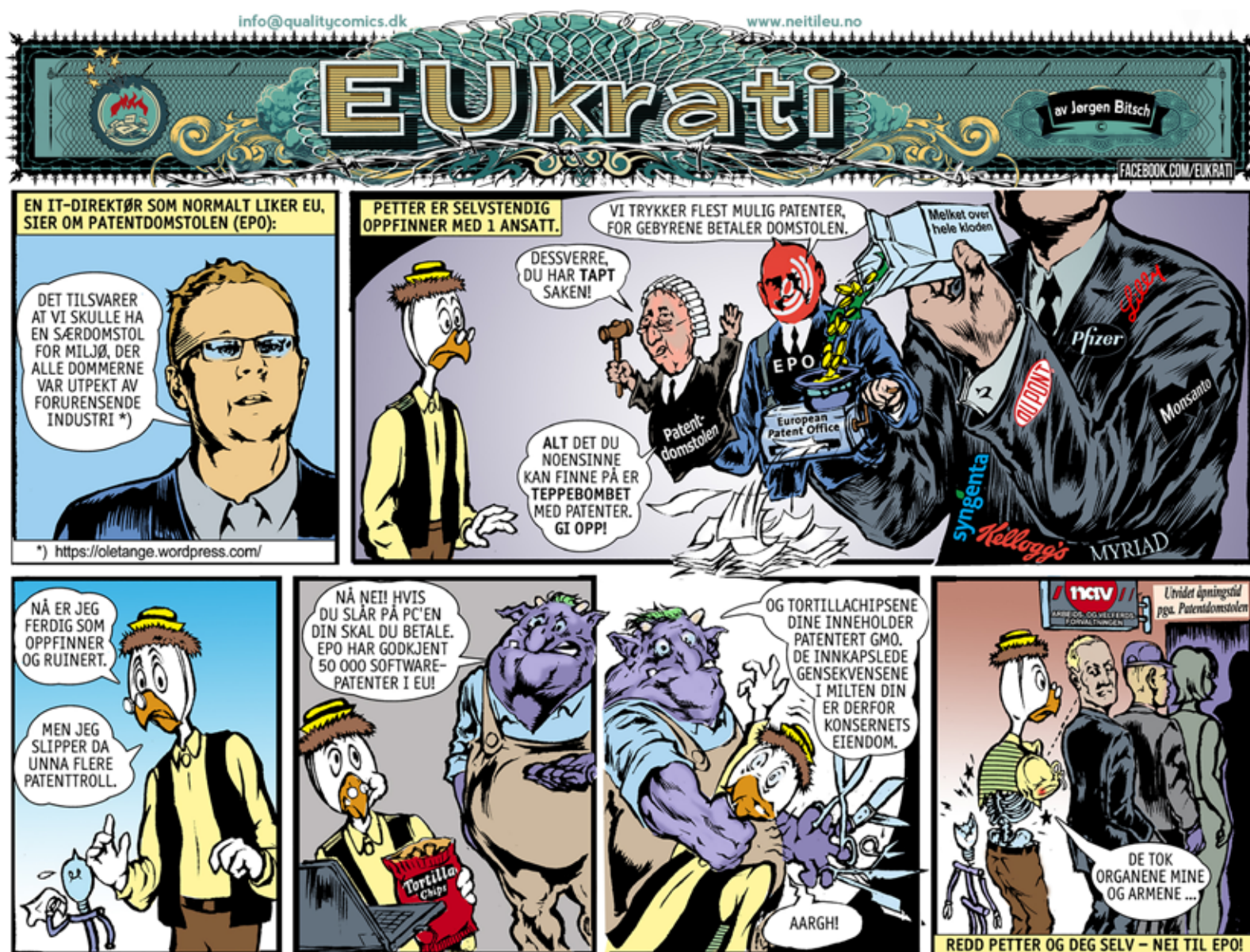
KK: – I mi leiartid så langt har det viktigaste vore at EØS-kampen har gått nokre steg vidare. Eg må jo også nemne brexit, og kor mykje kontakt det var med Nei til EU i forkant av folkerøystinga. Vi kan seie kva som helst om kvar dei står no, men det var stor merksemd på vår organisasjon, både frå Noreg, Storbritannia og heile verda. Då var det veldig viktig for meg å gå tilbake for å finne ut kva som var grunnlaget for vårt nei i 1994, og framheve det solidariske neiet. Likestilling, antirasisme. Og så må eg nemne EUs energibyrå og Acer-kampen, som fører til at vi skal i tingretten no.

SG: – Den viktigaste lærdomen av brexit for vår del er kor viktig det var at vi ikkje gjekk inn i EU.

25 år siden folkets nei
**FOLKESTYRE
SOLIDARITET
MOTMAKT**
1994–2019

Bli med på jubileumsfesten

■ 29. november
2019 kl. 18.00.
■ Billetter kr 249/150
■ neitileu.no/kampanjer/
25-årsjubileum

JUBILEUMSANTREKK: Klassiske nei-skjorter til superpris

Nå har vi funnet skjulte skatter i kjelleren! T-skjortene, med motiv som «**Verda er større enn EU**», blir nå solgt i nettbutikken til hundre kroner, inkludert frakt.

I anledning 25-årsjubileet for folkeavstemningen i 1994 har Nei til EU gått på skattejakt i kjelleren. Der har vi blant annet funnet fine t-skjorter med viktig budskap. Nå tilbyr vi t-skjortene til sterkt nedsatt pris.

Vi har dessverre ikke t-skjorter helt tilbake fra den store EU-kampen. Modellene vi nå tilbyr er fra nyere tid, og motivene og budskapene er topp aktuelle. Vi kan tilby skjorter med motivene «Verda er større enn EU» (svart og grønn) og med hval og liten fisk som sier «Klart vi må inn for å påvirke».

Kathrine Kleveland tar ofte på seg

**AV SINDRE
HUMBERSET**

sindre.humberset@
neitileu.no

Nei til EUs t-skjorter, på møter og ellers.

– I november er det 25 år siden folket sa nei til EU for andre gang, det skal markeres av flere enn Nei til EU. Folkestyre, samhold, motmakt og solidaritet er argumenter som holder! Det å mene

at det er best at vi som nasjon bestemmer sjøl, handler ikke om egoisme og å være seg sjøl nok. Det stemte flertallet for i 1994, og det mener vi i dag, sier Kleveland.

– For meg handler det om å ta vare på demokratiet vårt og bruke vårt folkestyre. Da er det et samfunns mål å jobbe videre for at godene skal deles, at vi utover å sikre velferdsgoder for alle, har et solidarisk øye ikke bare i eget land, men utover egne grenser. Dette er fundamentert i bærebjelkene til Nei til EU.

– Jeg er stolt over å være europeer, men samtidig gjenta at verden er større en EU, slik det står på t-skjorta mi, sier Kleveland, som avslutter med at:

– T-skjortene er forøvrig nydelig å ha på seg!

Du finner t-skjortene i Nei til EUs nettbutikk. Se neitileu.no eller send epost til bestilling@neitileu.no.

Slå til nå før de klassiske t-skjortene er borte for alltid!

1.

2.

3.

4.

5.

6.

1. Dag Seierstad
2. Gaute Eiterjord
3. Sosialistisk kor
4. Kjell Magne Bondevik
5. Helene Bank
6. Marit Arnstad
7. Eva Nordlund
8. Bjørn Kristian Svendsrud
9. Anne Enger
10. Tove Bøygård
11. Geir Helljesen
12. Jorunn Folkvord
FOTO: SINDRE HUMBERSET, EIVIND FORMOE, NU, FPU, SP, PRIVAT

7.

9.

10.

11.

12.

JUBILEUMSSEMINAR OG FEST I OSLO 29. NOVEMBER:

– Bli med og feire 25-årsjubileet med oss!

– I 2019 er det 25 år siden det norske folk stemte nei til EU. **29. november** inviterer Nei til EU til fest!

Generalsekretær Thomas Haug inviterer hele nei-siden til fest fredag 29. november. Det blir en kveld med gode historier, kultur, politikk og samhold.

– Fra scenen vil en konferansier lede oss gjennom kvelden, som blant annet vil bestå av en samtale mellom neidronninga Anne Enger og vårt eget æresmedlem Dag Seierstad, ledet av Nationen-journalist og tidligere nestleder i Nei til EU Eva Nordlund.

– Neiseieren ble sikret gjennom dugnad og laginnsats. I løpet av kvelden får vi flere hilsener fra de som bidro i 1994,

25 år siden folkets nei
**FOLKESTYRE
SOLIDARITET
MOTMAKT**
1994–2019

Bli med på jubileumsfesten

- 29. november 2019 kl. 18.00.
- Billetter kr 249/150
- neitileu.no/kampanjer/ 25-årsjubileum

**AV LISA
WENSBURG**

lisa.wensberg@neitileu.no

spesielt våre venner i fagbevegelsen og landbruksorganisasjonene. Det blir også hilsen fra våre nordiske venner.

Det blir også et rikholdig kulturelt program med sang fra Sosialistisk kor, Tove Bøygård, med flere.

Det blir servert tapas.

– Det blir flere innslag – følg med i sosiale medier og på våre nettsider. Du kan allerede nå kjøpe billett til arrangementet på våre nettsider.

Seminar om historie og framtid
På dagtid blir det seminar på **DOGA i Hausmannsgata i Oslo 29.11. klokka 13–16**. Det er åpent for alle og gratis inngang.

– Arrangementet vil ta for seg noen av de politiske temaene som var viktigst for Nei til EU i 1994. Samtidig som man vil diskutere hva som er viktig for den norske EU-motstanden fremover, sier Thomas Haug.

Programpostene er som følger:

13.00–14.30. Perspektivdebatt
■ Debatten vil bli ledet av Geir Helljesen og bestå av tidligere og nåværende politikere, som Kjell Magne Bondevik, Marit Arnstad, Bjørn Kristian Svendsrud og Jorunn Folkvord. Debatten vil blant annet handle om EU-kampen i 1994, hvordan den har preget Norge de siste 25 årene og hvordan norsk EU-motstand vil være framover.

14.45–15.00. EU-motstand og miljøkamp.

■ Miljøkamp og EU-kamp. To sider av samme sak? ved leder av Natur og Ungdom Gaute Eiterjord.

15.00–16.00. Verden er større enn EU
■ Helene Bank, rådgiver i For Velferdsstaten inviterer til samtale om norsk solidaritetspolitikk utenfor EU.

GENERALSEKRETÆREN:

Har norsk EU-motstand klimautfordringer?

Denne høsten har vært dominert av klimabrølende ungdom og voksne, klimastreikende skoleelever og valgseier for de grønne partiene. Helt siden stortingsvalget i 2001 har andelen velgere som oppgir klima og miljø som viktigste sak økt betraktelig. Ved stortingsvalget i 2017 oppga 51 prosent av SVs velgere miljø og klima som viktigste sak. I Rødt var andelen 26 prosent, mens den i Venstre var 39 prosent. Det er ingenting som tilsier at klima og miljø vil bli mindre viktig for norske velgere framover.

Klima og miljø har tradisjonelt sett også vært viktig for Nei til EU. Sammen med folkestyre og solidaritet var miljø kronargument mot norsk EU-medlemskap under EU-kampen i 1994. Natur og Ungdom, Fremtiden i våre hender og Naturvernforbundet var imot norsk EU-medlemskap og bidro i kampen mot EU. Norsk neibevegelse avviste det ensidige vekst- og forbrukssamfunnet som EU representerte, samtidig som man mente at man utenfor unionen kunne føre en mer ambisiøs klimapolitikk.

Mye har skjedd siden den gang.

For det første har EU har pusset sin miljøprofil. Grønne partier har styrket sin posisjon i EU-parlamentet etter valget i mai, og Ursula von der Leyen, EU-kommisjonens nye president har uttalt at Europa bør bli verdens første klimanøytrale kontinent. Samtidig har EU som mål å kutte 40 prosent av sine CO₂-utslipp innen 2030. Et ambisjonsnivå som rett nok ikke imponerer miljøorganisasjonene.

For det andre har Erna Solberg og co valgt å gjøre EUs klimapolitikk til en bærebjelke i egen klimapolitikk. I juni stemte Stortinget for å knytte norsk klimapolitikk til EUs rammeverk og i sin appell til klimastreikende ungdom i mai gikk statsminister Erna Solberg langt i å antyde at et tettere samarbeid med EU var avgjørende for norsk klimapolitikk.

Tidligere i sommer presenterte også Nationen en måling gjort for NHO hvor

82 prosent av de spurte svarer at det er viktig med et europeisk klima- og miljø samarbeid. Mest positive er man i MDG og SV, men også Sps velgere er positive. Nei til EU har aldri vært motstandere av internasjonalt samarbeid, ei heller på miljøfeltet, og sånn sett er målingen udramatisk.

Likevel kan Nationens måling, EUs fokus på klimapolitikk og regjeringens forpliktelse til den antyde en kommende utfordring for norsk EU-motstand. Når klimadebatten domineres av mantraet om europeisk forpliktende samarbeid, kan det for norske velgere som har klima og miljø som sin viktigste hovedsak, være kort vei til å si ja til norsk EU-medlemskap.

Til disse velgerne må vi i framtida vise at overnasjonalitet og union ikke er svaret. Vi må påpeke svakhetene i EUs klimapolitikk, at det er store motsetninger mellom medlemslandene, og at EUs energipolitikk og fri flyt av elektrisitet hindrer effektive klimatil-tak og fører til store naturødeleggelser. I tillegg er fortsatt EUs fire friheter og ønske om vekst, økt forbruk og mer handel overordnet verdens klimaproblemer. Det er på høy tid at Nei til EU blankpusser miljøargumentene og viser hvorfor union, overnasjonalitet og EUs fire markedsfriheter fortsatt er en dårlig idé når vi skal redde klimaet!

AV THOMAS HAUG

Generalsekretær i Nei til EU

thomas@neitileu.no

Nei til EU hilste Bygdeungdomslaget

■ Norges Bygdeungdomslag arrangerte årsmøte og landsstevne i Hof i Vestfold i juli. Leder i Nei

til EU Kathrine Kleveland hadde kort vei denne gangen og hilste årsmøtet i hjemkommunen Holmestrand. 152 delegater samt mange gjester og observatører hørte leder Tora Voll Dombu holdt en offensiv leders tale, med etterfølgende generaldebatt. På bildet, fra venstre, NBU-leder Tora Voll Dombu, Kathrine Kleveland fra Nei til EU og Marte Olimb.

Kjempeudnåd på Arendalsuka

■ Nei til EU har hatt stand på Arendalsuka i flere år, og det er lokallaget i Arendal og fylkeslagene i Agder som

står for det meste. Lokallagsleder Olaf Bakke i Arendal Nei til EU, vedgår at det er litt jobb med organisering, men sier at lokallaget får så mye igjen for det at det er verdt innsatsen. – Jeg bruker nok ti–tolv timer i forkant, sier han beskjedent og viser til telefonene han bruker for å organisere all dugnaden som kreves for å bemanne standen hele uka.

Politisk vankunne – ei opplevning til ettertanke

■ Hordaland Nei til EU hadde også i år stand på Etne-marknaden 2.–4. august. Dei fleste politiske

partia var òg representerte på marknaden. Me frå Nei til EU snakka sjølvsagt med representantane frå dei politiske partia, og me oppdaga snart at mange av politikarane knapt hadde kjennskap til og kunnskap om Hjelmengutvalet sin rapport. Meldepliktsdirektivet, som rett nok har kome i kvilemodus grunna motstand internt i EU-landa, visste dei heller ikkje mykje om. Kva hjelper fagre ord om lokaldemokrati, når kommunalt sjølvstyre kan måtta vika for overnasjonal styring gjennom EØS-avtala og EU sin rådande politikk? Oppmodinga til dei som no har fått plass i kommunestyre, byråd eller fylkesting, er kort og enkel: Skjerp dykk!

Av Toril Mangstad

KUNNSKAPSBANK:

Faktasjekk om handel i og utenfor EØS

Det verserer mange **påstander og skremsler** om hva som vil skje med norsk eksport hvis vi går ut av EØS uten en ny avtale med EU.

Allerede problemstillingen bygger på et feilaktig premiss fordi Norge allerede har avtaler på plass som dekker de fleste områder. For det meste blir det snakk om å videreføre eller fornye eksisterende avtaler, ikke om å starte forfra – slik britene må når de sier farvel til EU.

«Markedsadgang» er ikke mer mystisk enn at ethvert land ønsker mest mulig effektive produksjonslinjer og avsetningsmarkeder for egen industri. Da inngår man de handelsavtaler som er nødvendige for en mest mulig smertefri import og eksport.

Bli med oss på en sjekk av de vanligste

påstandene for å se hva som er sant og usant.

PÅSTAND: Norsk industri vil ikke få solgt varene sine til EU uten EØS-avtalen.

FEIL. Norge har allerede avtaler med EU som trer i kraft når EØS-avtalen utløper. Den viktigste er handelsavtalen som gir full tollfrihet på all handel med industrivarer mellom Norge og EU.

PÅSTAND: Det vil bli innført toll på norsk lakseeksport hvis vi går ut av EØS-avtalen.

FEIL. Det er allerede to prosent toll på

Les mer

■ Les mer om EØS og handel i Kunnskapsbanken på Nei til EUs nettsider: neitileu.no/kunnskapsbank

AV JAN R. STEINHOLT

jan.steinholt@neitileu.no

norsk laks til EU, tollen vil bli nøyaktig den samme utenfor EØS. Eksport av laks reguleres av handelsavtalen fra 1973, ikke EØS-avtalen.

PÅSTAND: Fiskeeksporten vil stoppe opp uten EØS-avtalen.

FEIL. Handelen med fisk og sjømat er hovedsakelig regulert av handelsavtalen mellom Norge og EU, ikke EØS. Ved alle utvidelser av EU med nye medlemsland er det forhandlet fram avtaler om tollfrie kvoter som er tatt inn i handelsavtalen. Med EØS-avtalen fikk vi lav eller ingen toll på ubearbeidet hvit fisk. WTO-avtalen forbyr økning av toll når den først er satt ned.

EU klarer ikke å dekke et stort og voksende behov for sjømat uten kortreist fisk fra Norge. EUs sjølforsyningsgrad på laks er 16 prosent og på torsk 9

– Bli med oss på en sjekk av de vanligste påstandene for å se hva som er sant og usant.

JAN R. STEINHOLT

Standpunkt 3–2019

på dette området. Størsteparten av den sjømaten EU i dag importerer – 72 prosent – kommer utenfra EØS. Grensekontrollen hindrer ikke stor import fra land som Kina, Ecuador og Vietnam.

PÅSTAND: EU vil legge toll på gass og olje fra Norge hvis vi sier opp EØS-avtalen.

FEIL. EU tørster etter energi. Det er i praksis nulltoll på olje- og gassimport til EU, uavhengig av om den blir levert fra Norge eller Russland. EU har selvfølgelig ingen interesse av å fordyre sin egen energi og ønsker absolutt ikke å overlate mer av sitt gassmarked til Russland ved å legge særtoll på norsk gass.

PÅSTAND: Norsk leverandørindustri vil oppleve katastrofe hvis vi går ut av EØS.

FEIL. Norsk leverandørindustri er etterspurt fordi den er i en klasse for seg. Påstanden underslår at vår offshore leverandørindustri på EU-markedet primært leverer varer og tjenester til britisk sektor. Ingen andre EU-land er blant de ti største markedene for norsk leverandørindustri. Og Storbritannia er på vei ut av EU.

PÅSTAND: Norge vil ikke lenger være tilpasset EUs produktstandarder hvis vi går ut av EØS.

FEIL. Hele det norske lov- og regelverket er allerede tilpasset europeisk standard. Norske myndigheter kan fritt bestemme å kopiere nye standarder fra EU helt uavhengig av EØS-avtalen.

PÅSTAND: Det vil bli omfattende tollkontroller på grensa hvis vi går ut av EØS-avtalen.

FEIL. Siden Norge ikke er og aldri har vært del av EUs tollunion, blir tollkontrollene akkurat som nå.

PÅSTAND: Den grenseoverskridende godstrafikken på jernbanen vil opphøre hvis vi ikke underlegger oss EUs jernbanepolitikk gjennom EØS-avtalen.

FEIL. Norge og Sverige har hatt

grensekryssende kjøring uten bytte av lokførere og togmateriell siden 1991, altså før EØS-avtalens tid. Sverige (jf. malmtransporten Kiruna–Narvik), og EU har minst like stor interesse som Norge av at dette fortsetter. Det er egne avtaler om grensekryssende trafikk mellom EU og andre tredjeland, for eksempel mellom Finland og Russland.

PÅSTAND: Uten EØS vil Norge ende opp med en kortstokk av separate avtaler med EU, slik som Sveits.

AVSPORING. Vi har allerede en «kortstokk» separate avtaler med EU ved siden av EØS-avtalen. Frihandelsavtalen fra 1973 er bare en av dem. EØS-avtalen er en rammeavtale og gjør ikke andre avtaler overflødige. Norge og EU har ca. femti gjeldende traktater som har kommet til etter at Norge ble EØS-stat. I tillegg kommer mange samarbeids- og bistandsavtaler og en hel serie med utenriks- og sikkerhetspolitiske felleserklæringer.

PÅSTAND: Norsk tjenesteeksport til EU vil lide utenfor EØS, fordi handel med tjenester ikke er omfattet av den gamle handelsavtalen.

TVILSOMT. Det stemmer at Norge og EU ikke fra før av har en separat avtale om tjenestehandel. Handel med tjenester er likevel regulert gjennom Verdens handelsorganisasjon WTO. Det er naturlig at en ny mellomstatlig avtale med EU vil forhandles fram i den 12 måneder lange oppsigelsestida for EØS-avtalen, for eksempel som et tillegg til handelsavtalen. EUs nyere handelsavtaler med andre land omfatter også tjenester.

Norge importerer flere tjenester fra EU enn motsatt. Derfor vil EU være interessert i en slik avtale. Norsk lov om tjenestevirksomhet er for en stor del basert på EU-krav til tjenestesektoren. Denne og andre EØS-tilpassa lover vil gjelde inntil Stortinget endrer dem.

PÅSTAND: Norsk lovverk er gjennomsyret av EØS-bestemmelser, det vil derfor ta lang tid å omarbeide lovverket.

RIKTIG. Det vil bli tidkrevende for Stortinget å omarbeide det store antallet lover og forskrifter som har EØS-referanser og -pålegg. Dette lar seg ikke gjøre over natta, dermed vil mange rettsakter fortsette å gjelde i mange år framover. De fleste av disse rettsaktene er uproblematisk og av teknisk art, de gjør det også lettere å sikre felleseuropeiske produktstandarder, trafikk-sikkerhetsbestemmelser og lignende. Andre er uforenlige med Stortingets frie rolle som lovgiver og demokratisk kontrollorgan. Det er de sistnevnte rettsaktene som er i direkte strid med nasjonale interesser og styringsrett, som Stortinget må prioritere.

prosent. Den synker når Storbritannia vinner tilbake råderetten over egne havområder. Da mister EU halvparten av sitt felles fiskerihav og må importere enda mer.

PÅSTAND: Fiskeindustrien vil kollapse uten tollfriheten i EØS-avtalen.

FEIL. Fiskeeksporten til EU er i dag bare delvis tollfri, basert på kvoter, fiskeslag og grad av videreforedling. Det er høy toll på videreforedlet norsk fisk til EU, mens norskfanget fisk som er videreforedlet på fabrikker i EU og eksporteres tilbake til Norge slipper toll!

Sannheten er dermed den stikk motsatte: Norsk fiskeindustri vil ikke lenger bli utkonkurrert på hjemmemarkedet av tollfri EU-import når EØS-avtalen sies opp.

PÅSTAND: Uten EØS og veterinæravtalen vil det bli omfattende helsekontroller ved grensa slik at fisken vår ikke kommer fram til markedet i tide.

FEIL. På grensa er det kun stikkprøvekontroll av helseattester. Det norske kontrollsystemet er helt likt det som EU har. Det er ingenting til hinder for en videreføring av veterinæravtalen

Fortsatt handel uten EØS.

Norge har avtaler med EU som trer i kraft når EØS-avtalen utløper. Den viktigste er handelsavtalen som gir full tollfrihet på all handel med industrivarer mellom Norge og EU. Bildet viser containerskipet Arnold Mærsk. FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

Vil ha Nei til EU-festival.

Marte Gjestvang Olimb har arrangert sommarstemne med 2000 deltakarar i Norges Bygdeungdomslag.

NY ØKONOMI- OG ADMINISTRASJONSRAÐGJEVAR:

– Utfordrande å få til digitalisering

Marte Gjestvang Olimb kjem frå jobben som generalsekretær i Norges Bygdeungdomslag, og er no i gang med jobben i Nei til EU.

– **E**g gler meg til å lære meir om det grunnleggjande her, seier Marte Gjestvang Olimb.

– I Bygdeungdomslaget starta eg som økonomi- og tevlingskonsulent i eit vikariat, og så hoppa eg rundt og hadde alle stillingane utanom organisasjonskonsulent, før eg vart generalsekretær der for to og eit halvt år sidan.

– Så då Thomas ringde tilfeldig for å spørje om eg visste om nokon som kanskje kunne passe inn på Nei til EU-kontoret, så svarte eg at «eg kjem ikkje på nokon umiddelbart, men eg har den kompetansen du er ute etter. Er det greit?». Så han håpa han fekk søknad.

– Eg gler meg veldig til å bli kjend med medlemsmassen og med politikken litt meir i djupna. Eg synest det er

artig å lære ein vaksenorganisasjon å kjenne. Og så er eg veldig enig i at Noreg ikkje skal inn i EU. Spesielt ut frå landbruksbakgrunnen min. I Noreg er vi avhengige av at det er smått og at vi kan drive overalt.

Utfordringar for Nei til EU

– Reint økonomisk er det vanskeleg med marknadskrefter i landbrukssamvirket. Dette påverkar inntektene til organisasjonen, seier ho.

– Ei organisatorisk utfordring er å få til ei god digitalisering i organisasjonen. Det er ei utfordring for alle organisasjonar, men eg trur det er lettare i ein ungdomsorganisasjon. Sakte, men sikkert må vi få alle trygge på å ta i bruk verktøya.

– Det er veldig spanande med ny medlemsmasse, med eit anna alderssegment. Verving er ein konstant jobb som vi alltid må fokusere på.

2000 på sommarstemne

– Det er artig å høyre historiene frå 1994 der Bygdeungdomslaget var med

og stod sterkt i kampen.

– Eg har vore medlem av Bygdeungdomslaget heile vegen. 4H var eg også med frå eg var 12 år. Eg starta opp klubb i bygda der eg er frå.

– Eg er interessert i politikk, men er ikkje så driven på det.

Norges Bygdeungdomslag har omlag sju tusen medlemmer.

– I Bygdeungdomslaget blir det arrangert landsstemne med 2000 deltakarar på sommaren. Ei veke på eit jorde i campingvogner med swing og konsertar på kvelden og tevlingar på dagen. Det er trøkk. Det er skikkeleg festival. Slikt synest eg vi kunne fått til. Ein Nei til EU-festival, ler ho.

– Organisasjonsskulen i Bygdeungdomslaget er heilt rå. Ein ser igjen bygdeungdommen overalt, spesielt innanfor landbruket, landbrukssamvirket og i politiske organisasjonar. Ser igjen folk i høge stillingar, på grunn av den gode organisasjonsskulen. Det trur eg er viktig.

Overraskingar i Nei til EU

– Eg er overraska over kor mange saker som er på agendaen no. Det hadde eg ikkje tenkt over før eg starta. Acer-søksmål mot staten, og mykje som skjer i samband med Brexit, til dømes.

– Sånn er det i ein politisk organisasjon. Det er viktig å vere på i forkant og hive seg rundt. Eg gler meg til å lære meir om EØS. Eg gler meg til å kome skikkeleg i gang. Det er så mykje som er likt, så den første veka har vore ganske grei.

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

NYTT LOKALLAG HADDE FOLKEMØTE:

Alver Nei til EU på offensiven

Vellukka folkemøte i Knarvik. Åtte av dei elleve partia som stiller til val i Alver kommune, deltok på folkemøtet. Både listekandidatane og publikum kom med gode attendemeldingar etter debatten.

Alver Nei til EU inviterte til folkemøte 26. august. Temaet var EU og EØS-avtala sin innverknad på **lokaldemokrati og folkestyre**, høgst aktuelt rett før valet.

Morten Harper hadde teke turen til Knarvik og innleia om temaet. Han var innom Hjelmengutvalet sin rapport, og det nye Meldepliktdirektivet (som rett nok er lagt på vent grunna motstand internt i EU). Han snakka òg om telemarksmoellen (skiens-moellen, oslomodellen).

Alver Nei til EU hadde invitert listetoppar frå dei elleve partia i Alver kommune til å delta i ein paneldebatt om temaet, åtte av desse takka ja og stilte opp. Høgre, Frp og FNB valde å ikkje stilla opp. Særst spente var me på Høgre, som ønskjer landet vårt inn i EU. Kva ville dei meina om overnasjonal styring, også på kommunenivå, frå Brussel? Det fekk me ikkje svar på.

Dei fleste kandidatane var samde om at overstyring av lokaldemokratiet ikkje er ønskeleg. Morten Harper viste til at lag halvparten av sakene som vert handsama kommunalt, tar på ein eller annan måte omsyn til EØS-av-

tala. Dei partia som er for EØS, likte heller ikkje dette, men såg fordelane med avtala som større enn ulempene. Nokre av kandidatane tenkte at me som nasjon og kommune, kan velja å godta eller å setja grenser. Andre meinte at tvilssaker bør utgreiast av juristar.

Gjennomgangsmelodien for dei som vil ha EØS-avtala, nær sagt kosta kva det kosta vil, var at avtala er avgjerande for å få omsett varene våre.

Som arrangørar minna me om at berre tre land i heile verda har ein så omfattande og politisk overstyrande avtale som EØS-avtala er. Dette fall på steingrunn i ja-partia. Når det gjeld tiltak mot sosial dumping, viste politikarane til at mange av desse retningslinjene alt er på plass i kommunane som no går inn i nye Alver kommune. Dei slo også fast at det var særst viktig å ha ryddige arbeids- og tilsetjingsstillhøve, og at dette er noko dei vil halda fram med å få på plass i Alver kommune. Vilje til å både støtta lokalt næringsliv og å kjøpa produkta deira, var det òg semje om.

Dei framsmøtte deltok i debatten både med spørsmål og kommentarar. Me som arrangørar var godt nøgde med møtet, og gode attendemeldingar frå både listekandidatane og publikum oppmuntrar oss til å arrangera fleire folkemøte framover.

AV TORIL MONGSTAD

standpunkt@neitileu.no

Les Standpunkt før alle andre!

■ No kan du spare miljøet medan du les Standpunkt. Nei til EU tilbyr Standpunkt, Vett og andre publikasjonar som elektroniske abonnement.

■ I staden for å få Standpunkt og Vett pakka i plast i postkassa, kan du no få avisa tilsendt til e-postadressa di, slik at du kan lese den på lesebrettet eller datamaskina di.

Standpunkt som e-avis

■ Her kan du teste e-avisa: <https://neitileu.no/sok?s=standpunkt>
http://issuu.com/nei_til_eu

■ Vil du registrere deg som e-avisabonnent? Send ei melding til: medlem@neitileu.no

Kalender

Les mer om aktivitetene her: neitileu.no/aktivitet

September

26.9. Oslo
Faglig konferanse på Kulturhuset i Oslo.

28.-29.9. Tromsø
25 år etter folkeavstemningen – 25 år med EØS. Hva skjer med fiskeriene?

Oktober

4.10. Oslo
Landbruket 25 år utenfor EU. Halvdagsseminar om landbrukspolitikk, EU-landbruket, klima og handel.

10.10. Bryne
Stiftingsmøte for lokallaget Time og Klepp Nei til EU.

12.10. Råde
Fylkesrådsmøte i Østfold Nei til EU og åpent møte med 25-årsmarkering.

26.10. Kirkenær
Seminar om EØS miljø, jordbruk og matproduksjon.

November

2.11. Skei
25-årsjubileumsarrangement i regi av Sogn og Fjordane Nei til EU.

2.-3.11. Oslo
Nei til EUs kvinnekongress 2019. Tema: Kvinners helse og velferd i Norge og EU.

13.11. Våle
Vestfold Nei til EU arrangerer jubileumsstiftelse med Anne Enger.

16.11. Tromsø
Vi sto han av! Troms Nei til EU markerer 25-årsjubileet. Jubileumsseminar og kulturarrangement.

16.11. Hamar
Seminar om EØS miljø, jordbruk og matproduksjon.

25.11. Bergen
Hordaland Nei til EU feirar 25-årsjubileet med seminar.

29.11. Oslo
25 år siden folkets nei – seminar.

29.11. Oslo
25 år siden folkets nei – jubileumsfest.

30.11.-1.12. Oslo
Rådsmøte i Nei til EU

Desember

7.12. Tynset
Seminar om EØS, miljø, jordbruk og matproduksjon.

Bli medlem i Nei til EU!

■ Send følgende SMS-melding NEITILEU <DITT NAVN OG EPOSTADRESSE> til 2090 (200,-)

1. JUBILEUMSFEIRING I TROMSØ 16. NOVEMBER:

Vi sto han av!

Troms Nei til EU markerer **25-årsjubileet for seieren i folkeavstemninga** 28. november 1994 og jubileet for den historiske demonstrasjonen «Vi står han av!».

Eli Berg sitter i fylkesstyret og er med på å arrangere festdagen, som har fått navnet «Vi sto han av!», for å minne om den store demonstrasjonen «Vi står han av!» 14. november 1994.

– Vi har vår feiring 16. november for å minne om den enorme mobiliseringen som var da og mimre litt om alt vi fikk til, sier Eli Berg.

Markeringen 16. november vil ikke bare bli mimring om 1994, men også se på dagens situasjon og framover.

– Å ha både lederen av Nei til EU og lederen av Ungdom mot EU på både seminaret og på festen er viktig for å knytte an til dagens situasjon og utfordringer.

Jubileumsseminar

Det første av arrangementene i Tromsø lørdag 16. november er et jubileumsseminar på Saga hotell fra kl. 11.15.

■ Del 1: Folkeavstemninga i 1994. Hvorfor sa det norske folk nei? Hva var spesielt med Nord-Norge? Innledere: Bente Aasjord og Nils Aarsæther.

■ Del 2: Hva har kjennetegna norsk tilknytning til EU sia 1994. Hva er viktige utfordringer i dag? Innledere: leder av Nei til EU Kathrine Kleveland og leder av Ungdom mot EU Reidun Heggen.

■ Del 3: EØS-debatt med følgende pa-

nel: Leder av Europabevegelsen Heidi Nordby Lunde, leder av Nei til EU Kathrine Kleveland, Stein Windfeldt, regiondirektør i Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg Hålogaland og en representant fra Fellesforbundet.

Det blir en paneldebatt der seminardeltakerne også vil komme til orde. Møteleder for denne debatten vil være Skjalg Fjellheim, politisk redaktør i avisa Nordlys.

Kulturarrangement

På kvelden blir det et kulturarrangement på Storgata Camping kl. 20.00: «Vi sto han av!» med kultur:

- Blandakoret Nordaførr
- Helge Stangnes leser egne dikt.
- Nina Kvanmo og Anne Linn Lernes
- «Open Window», ung rockegruppe.

Åshild Fause og Jens Ingvald Olsen fra fylkesstyret i Troms Nei til EU fra 1989 til 1994 mimrer i samtale om viktige begivenheter fra den tida. Det blir festtale med Kathrine Kleveland, leder av Nei til EU og Reidun Heggen, leder Ungdom mot EU – og det blir EU-quiz!

1994: Vi står han av!

14. november, dagen etter at Sverige sa ja til EU, gikk 5000 mennesker i Tromsø i fakkeltog mot EU under slagordet «Vi står han av!»! Da Nei til EUs

2.

25 år siden folkets nei
**FOLKESTYRE
SOLIDARITET
MOTMAKT**
1994-2019

Les mer om «Vi sto han av!»

■ Les mer på Troms Nei til EUs nettside: neitileu.no/fylke/troms/aktivitet/vi-sto-han-av

**AV SINDRE
HUMBERSET**

sindre.humberset@neitileu.no

3.

landsmøte i 2009 feiret 15-årsjubileet for folkeavstemninga dukket nei-dronningen Anne Enger overraskende opp på jubileumsmiddagen. Hun tok forsamlingen med tilbake til mange av dei gode minna frå EU-kampen.

– Jeg følte meg veldig liten i Oslo etter den svenske folkeavstemningen. Men så skulle vi på møte i Nordisk råd i Tromsø, og jeg reiste sammen med den finske delegasjonen, som også nettopp hadde vunnet folkeavstemningen der og fått ja-flertall, fortalte hun.

– Stemningen var god blant de

VARME ORD & STIKK I SIDA

Standpunkt vil i dette nummeret dele ut Varme ord og Stikk i sida til:

Varme ord

Går til Camilla Larsen, generalsekretær i Norges Børkerlag som gjennom samarbeid med Nei til EU har pekt på at norske honningbiers helse er truet, om nye EU-regler for dyrehelse får overstyre norsk regelverk via EØS-avtalen.

Stikk i sida

Leder i Norsk Industri, Stein Lier-Hansen er i Klassekampen 27. juli 2019 helt uten bekymring for EUs energipakker. Nei til EU deler ikke Lier-Hansen bekymringsløshet. EU legger ikke skjul på hva de vil, de vil ha en energiunion uten nasjonale barrierer der strømmen flyter fritt over landegrensene og danner en felles europeisk strømpris.

TIPS OSS!

Standpunkt-redaksjonen blir alltid glad for tips fra leserne. E-post: standpunkt@neitileu.no | SMS: Send NTEU tips [ditt tips] til 2030

Standpunkt

Ansvarlig redaktør:
Kathrine Kleveland

Redaktør:
Sindre Humberset

Layout:
Sindre Humberset

Redaksjon:
Hildegunn Gjengedal, Toril Mongstad, Ole Kvadsheim og Dag Seierstad.

Korrektur:
Kjell Arnestad

Opplag: 21 000

Redaksjonen avsluttet:
18.9.2019.

Trykkansvarlig:
Porteføljeforvaltning Norge AS

Annonser og istikk:
Ta kontakt for pris og informasjon. Budskapet i annonser og innstikk står for annonsørens regning og trenger ikke være sammenfallende med Nei til EUs syn.

Bli medlem
Medlemskap i Nei til EU koster 200 kr første året. Meld deg inn her: neitileu.no/bli-medlem

Post og e-post:
Schweiggaards gate
34 B, 0191 Oslo
Kontakt oss:
standpunkt@neitileu.no
Telefon:
22 17 90 20

4.

mange EU-tilhengerne på flyet. 14. november var det kaldt vintervær, og flyet svingte innover Tromsø slik at delegatene skulle se hvor vakker byen var i skumringen. Alle lente seg mot vinduene, og da kom det til syne et kjempemessig brennende NEI i fjellsiden, fortalte Anne Enger.

– Stemningen på flyet var borte med en gang, og jeg fekk gåsehud, minnes hun.

Europabevegelsen brukte dynamitt

Tromsø var full av neifolk. 5000 gikk i

1. I Tromsø-demonstrasjon på torget kl. 11.30. Første sjarken til kais i Tromsø. FOTO: STURE HULTGREN

2. Båtene strømmer på, det begynner å bli fullt i havna. Stemninga stiger. FOTO: STURE HULTGREN

3. Norges Fiskarlag mobiliserte fiskebåter pyntet med Nei til EU-banner. FOTO: KARL-SVERRE HOLDAL

4. Ja til fisk – Nei til EU. FOTO: STURE HULTGREN

5. EU = eventyret «Keiserens nye klær». FOTO: STURE HULTGREN

5.

tog med budskapet «Vi står han av!»

– Ja-siden skulle markere seg ved å sprengne en Berlin-mur av isopor, men brukte for mye dynamitt og det haglet brennende plastbiter over hele byen. Politimester Truls Fyhn syntes de hadde gått for langt, og Mads Gilbert meldte Europabevegelsen til politiet for å spre giftgass i byen, mimret Enger til humring fra salen.

– Det viktigste var at vi gjorde en historisk innsats i fellesskap.

Topp 5

Fem problematiske EU- og EØS-saker.

1 Søksmål mot ACER-vedtaket

Stortinget vedtok EUs energipakke 3 uten bruk av paragraf 115. Nei til EU har samlet inn mer enn en million og sendt stevning mot Staten om behandlingen av suverenitetsavståelsen. Nå er EUs energipakke 4 vedtatt av EU. Den vil binde oss enda sterkere til ACER [Opp fra fjerdeplass]

2 Jernbanelpakke IV

EUs jernbanelpakke IV pålegger anbudskonkurranse om togtrafikken og vi mister nasjonal kontroll. Jernbanelpakken truer norske sikkerhetskrav. Vil KrF bruke EØS-veto? [Ned fra førsteplass]

3 Brexit

Storbritannia forlater snart EU, men prosessen er krevende. Uansett hvordan dette skjer, vil det ha stor betydning for Norge [Opp fra femteplass]

4 Hjelmengutvalget

EU truer kommunen din, regjeringen vurderer en prisbombe for kommunale tjenester hvis Norge enda en gang legger seg flat for EØS-regler. Vi venter på Røe Isaksens nye utredning. [Ned fra andreplass]

5 EUs arbeidslivsbyrå

Enda et EU-byrå på trappene. For Norge kan et EU-byrå for arbeidslivet bety et tilbakeskritt i kampen mot sosial dumping. [Ned fra tredjeplass]

Neste Standpunkt

Frist for innlegg og andre innsendte bidrag til nummer 1-2020 er

13. november 2019.

God stemning på Ungdom mot EUs sommerleir.

FOTO: EMILIE HERMINE OLSEN FAGERLI

UNGDOM MOT EUS SOMMERLEIR:

Solidarisk EU-motstand

Ungdom mot EUs sommerleir var i år på Skogstad leirsted på Eina i Oppland 25.–28. juli. **Unge motstandere** fra alle landsdeler og tre dansker deltok.

Sommerleiren for de 25 deltakerne hadde fullt program alle dagene fra morgen til kveld, med høyst nødvendige bade-pauser innimellom i det fine været.

Allerede den første dagen besøkte leder i Nei til EU Kathrine Kleveland leiren og fortalte om neikampens historie. Kathrine snakket om bakgrunnen for folkeavstemningene, spesielt den for 25 år siden, som Nei til EU markerer gjennom året i år, med blant annet seminarer og fest i Tromsø og Oslo i november.

Bli støttemedlem i Ungdom mot EU!

■ Bli støttemedlem i Ungdom mot EU og bli med oss på veien videre for å velge vår egen framtid!

■ Meld deg inn på Vippsnummer 129544 og velg «Bli støttemedlem». Du finner oss ellers på umeu.no hvor du kan melde deg inn ved å trykke på knappen «Bli medlem».

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

– Det var ingen selvsagt seier som gjorde at vi fortsatt står utenfor EU. Det var samarbeid, laginnsats og ufattelig mye dugnad og hardt arbeid som gjorde at Norge stemte nei til å bli med i unionen EU.

Satser på skolering

Generalsekretær Pål Trautmann Olerud forteller at hovedvekta av programmet under sommerleiren gikk på politisk skolering.

– Vi var innom alt fra grunnskole-ring i vårt solidariske nei, via Schengen og flytktningproblematikk til ei glimrende innledning fra Reidar Fugle Nordhaug i AUF om det sosialdemokratiske standpunktet mot EU-medlemskapet.

– Det blei også holdt av lengre tid for våre danske venner i Folkebevægelsen mod EU som besøkte leiren vår for å fortelle om det å arbeide mot EU innad i EU. Herfra kom Susanna Dyre-Green-site, Pia Aaes Møller og Jean Thierry.